

LEHEL LÁSZLÓ-DÍJ 2005

2005. szeptember 27-én első alkalommal adták át a Lehel László-díjat

Lehel László népművelő 1974. óta dolgozott a kultúra területén. A Petőfi Csarnok Ifjúsági Szabadidő Központ intézményének felépítője, szellemiségének megálmodója és megvalósítója volt. Szakmai munkásságára a nyitottság, a kreativitás, az igényesség, az emberség, és a kollegák segítése volt jellemző. Megkülönböztetett felelősséget érzett a felnövekvő generációk iránt. Magas színvonalú szakmai tevékenységét a közművelődési szakmában mindenki elismeri. Munkásságáért elnyerte – többek között – a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését. 2003-ban bekövetkezett halála kettőtörte pályafutását.

Kollegái és tisztelői úgy gondolták, hogy ennek a kiváló szakembernek az emlékét szakmai díj formájában is ápolni kell. Ezért összegyűltek, és az alábbiakban állapodtak meg:

A Lehel László-díjat minden esztendőben egyetlen népművelőnek (ma közművelődési szakembernek, művelődésszervezőnek is hívják) ítéli oda egy 5 tagú bizottság. Tagjai: Lehelné Ecsödi Judit (a névadó özvegye), Horváth György (Magyar Művelődési Intézet Kulturális Koordinációs Irodavezetője), valamint funkcióhoz kötötten Borbáth Erika (a Magyar Népművelők Egyesületének elnöke), Antal Gábor (a Budapesti Népművelők Egyesületének elnöke), illetve Romhányi András (Lehel László szakmatársa és barátja).

Az elismerést azon személy kaphatja meg, aki az ifjúság igényes művelődési és szórakozási lehetőségeinek megteremtésében hosszabb időn keresztül végzett munkájával kimagasló eredményt ért el, vagy, aki a pályakezdő – vagy perifériára szorult – kollégák számára lehetőséget adott, hogy kibontakozhassanak, illetve, aki a közművelődési szakma közösségéért, szakmai összefogásáért sikeresen tevékenykedett. A díj életmű elismeréseként is odaítélhető. A díjat minden év szeptember 27-én, Lehel László születésnapján, az éppen kitüntetett szakmatárs munkahelyén adják át ünnepség keretében. A kitüntetést egyszer lehet csak elnyerni, azaz ugyanazon személy kétszer nem kaphatja meg. Ugyanakkor posztumusz elismerésként is adható.

A díj maga egy – Király Vilmos szobrászművész által alkotott – bronzérem, amelyen Lehel László arcképe van dombormű formában. Jelképezi az egytűrtézst, a kreativitást, az igényességet, a szeretetet, a segítőkészséget, a szolidaritást. Háttoldalába bele van vésvé egyedenként a díjazott neve és a kitüntetés éve. A díj mellé oklevél is jár, melyen a díjazott méltatása szerepel.

A kurátorok 2005-ben Józsa Kálmánnak ítelték oda a Lehel László-díjat. A kitüntetett, Nagyrábén élő asszony, aki a szó igaz értelmében népművelő. Aki hivatásnak tekinti munkáját. Aki szolgálja népét. 1968. óta dolgozik népművelőként. Ma a nagyrábéi Kossuth Lajos Művelődési Ház igazgatója. Egész eddigi életében a kultúra értékeinek őrzése, ápolása és továbbadása voltak életének mozgórugói.

Szakmai életútja során mindig különös figyelmet szentelt a fiatalságnak. Segíti önszerveződésüket, fejleszti érdekérvényesítő képességüket, erősíti a közéletbe való bekapcsolódásukat.

Ismeri az ifjúság problémáit. Nemcsak azért, mert a jó népművelő erre ráérez, de tudatossága miatt is: vezetésével három

alkalommal, három korcsoportban is ifjúsági közösségi felmérés készült Nagyrábé fiataljainak gondjairól, problémáiról.

S nem állt meg ennél a pontnál! Munkája során cselekvési programok születtek, új közösségek alakultak. 1997-ben létrejött a nagyrábéi Gyermekek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum, majd – láss csodát! – 2004-ben az Ifjúsági Klub. Tisztában van azzal, hogy – bár a keret is fontos – a lényeg a tartalom van: a fiatalok számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy bekapcsolódjanak a kistérségi ifjúsági közösségi életbe.

És még itt sincs vége! Ifjúságfejlesztő tréningeket, vetélkedőket, sportnapokat szervez, életre hívja és működteti a Teleházat. A „Szünidei Ifi Parti, avagy kistérségi találkozó” című rendezvény a lehetőségek gazdag választékával szólítja meg a fiatalokat.

És még mindig nincs vége! Alkotótáborokat szervez, művészeti kiállításokat rendez, mert tudja: a közönség nem lesz csak úgy, magától – azért tenni kell.

Józsa Kálmánné tevékenysége szerteágazó: nemcsak az általa vezetett intézmény példamutatón gazdag tartalmi tevékenysége bizonyítja ezt, ahol a település lakói sok szállal kötődnek a művelődési házhoz; ahol minden rendezvényt, közművelődési eseményt nagy érdeklődés és figyelem kíséri; de a keze nyomán kivirult civil szervezetek sokasága is, no meg a Nagyrábéi Hírmondó, az időszaki helyi újság, melynek szerkesztésében és megjelenítésében is részt vesz.

Tagja és tisztségviselője számos térségi, megyei, országos civil szervezetnek és szakmai szervezetnek.

Józsa Kálmánné rendkívül fontos munkát végez Nagyrábén valamint a sárréti kistérségben. Munkája eredményeképp új ifjúsági és művészeti közösségek, egyesületek jöttek létre, amelyek a helyi közművelődési gyakorlat alapkövei is lettek.

Ha egy mondatban kellene értékelni Józsa Kálmánné munkásságát, akkor azt mondhatnánk, hogy olyan népművelő Ő, aki választott hivatását magas szinten műveli; népe és hazája iránti elkötelezettséggel dolgozik, aki az ifjúság igényes művelődési és szórakozási lehetőségeinek megteremtésében hosszabb időn keresztül végzett munkájával kimagasló eredményt ért el.

A kitüntetést 2005. szeptember 27-én 11 órakor, a nagyrábéi Kossuth Lajos Művelődési Házban adták át Józsa Kálmánnak. A díjátadási ceremónián a díj inögött álló szakmai grémium képviselőjében megjelent Borbáth Erika, a Magyar Népművelők Egyesületének elnöke, a Magyar Művelődési Intézet főigazgatója; Brüll Edit, a Budapesti Művelődési Központ igazgató helyettese; Földiák András, a Magyar Művelődési Társaság társelnöke, a Magyar Művelődési Intézet főosztályvezetője; Lehelné Ecsödi Judit, az elhunyt özvegye; Prém János, a Budapesti Népművelők Egyesületének elnökségi tagja, a Csekovszky Árpád Művelődési Ház nyugállományú igazgatója és Romhányi András, a Magyar Kollégium Kulturális Egyesület elnöke, a Magyar Művelődési Intézet tanácsosa. Ott voltak a helyi szakmai és civil szervezetek képviselői, a polgármester (a díjazott férje), önkormányzati képviselők, Lukovics András, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Kölcsey Ferenc Közművelődési

10 ÉVES A SZÍN – KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

Tanácsadó és Szolgáltató Intézetének igazgatója, a közeli települések művelődési szakemberei, intézeti igazgatói.

Balogh Gyula nagyrábéi magyar tanár szavalatával kezdődött az ünnepség. Majd Romhányi András mutatta be Lehel László szakmai munkásságát, mely közben videofelvételen a díj névadója is látható volt. Földiák András a Lehel László-díj létrejöttének körülményeit és szabályzatát ismertette. Prém János a díjazott munkásságát méltatta. A virágcsokrot Lehel László özvegye, az érmet Romhányi András, az oklevelet Borbáth Erika adta át az ünnepeltnek. Józsa Kálmánné nagyon meg volt hatva, és elcsukló hangon köszönte meg a kitüntetést, melyről azt tartotta, hogy az elismerés minden munkatársának is kijár. A pezsgővel való koccintás után az egybegyűltek hosszasan beszélgettek, majd a közeli étteremben ünnepi ebéden vettek részt.

A Lehel László-díj elindult a közművelődési szakmában, hogy emléket állítson névadójának, és örömet szerezzen a kitüntetetteknek.

Romhányi András

KÉT KÜLÖNDÍJ

A hely szelleme – Miért éppen Istenkút?!

Ez a filmes esettanulmány a Magyar Művelődési Intézet Közösségfejlesztési Osztályának és a Látószög Videostúdióinak a produkciója – egy kb. 10 éves közösségi kezdeményezést mutat be, elemez, amely Pécs egyik külső lakónegyedében Istenkúton zajlik. A helyi polgárok egy iskolabezárás kapcsán szerveződtek igen tudatos és erőteljes érdekérvényesítő közösséggé, s vették konfliktusok sorozatán keresztülhaladva fokozatosan a kezükbe a saját szomszédságuk sorsának alakítását.

A helyi hatalommal való konfliktusok hol kikezdi és felémézik, hol pedig megerősítik a lokális közösségeket. Istenkúton mindkettőre volt példa. Bár a kifárasztás, a szétzilálás kísérlete ebben az esetben is vitathatatlanul megindult; de volt anynyi erő, kitartás, türelem és bölcsesség a szomszédságért felelősséget vállaló helyi közösségben, hogy mindezek – megerősödve – felülkerekedett, s szakmai szempontból is példamutató módon vált a helyzet elszenvetőjéből a saját sorsának alakítójává.

Odáig „merészkedtek”, hogy ma már tapasztalataikkal a városkörnyék civil szervezeteinek segítik az érdekvédelmi harcokra való felkészülését.

Operatőr: Nagy Attila János

Vágó: Arold Imre és Sályi Zoltán

Szerkesztő-rendező: Kovács Edit és Péterfi Ferenc

A film a Huszárik Zoltán emlékére meghirdetett Kistérségi és közösségi televíziók VI. szemléjén két különdíjat kapott, a szerkesztők a Magyar Művelődési Intézet 2004. évi forgatókönyv pályázatának nyertesei voltak.

Tóth Zsóka

SZERZŐINK

Borbáth Erika 1954-ben született Budapesten. A magyar Művelődési Intézet főigazgatója, a Magyar Népművelők Egyesülete elnöke.

Mátyus Aliz 1948-ban született Zalalövön. Író, Erdei Ferenc-díjas szociológus, a Magyar Művelődési Intézet Szín – Közösségi Művelődés című folyóiratának főszerkesztője.

Romhányi András 1949-ben született Budapesten. Villamos- és gépészmérnök; művelődésszervező. A Magyar Művelődési Intézet Határon Túli Magyarok Osztályának vezetője. A Budapesti Népművelők Egyesülete elnökségi tagja, a Magyar Művelődési Társaság felügyelő bizottságának elnöke, a Magyar Kollégium Kulturális Egyesületének elnöke és a Magyar Kollégium Alapítvány képviselője, a kuratórium elnöke.

Tikász Mariann 1961-ben született Budapesten, magyar-történelem tanár, könyvtáros, a Magyar Művelődési Intézet munkatársa, kommunikációs menedzser.

Tóth Zsóka 1950-ben született Dunaalmáson. Népművelő, előadóművész, a Magyar Művelődési Intézet igazgató helyettese.

Tóth Zsuzsanna 1953-ban született Sátoraljaújhelyen. Színházpedagógus, előadóművész. A Magyar Művelődési Intézet Művészeti Programok Főosztályának vezetője.

Török András 1954-ben született Budapesten. Tanár, kulturális menedzser, a Nemzeti Kulturális Alap volt elnöke, irodalom népszerűsítő könyvek szerzője. Jelenleg a Summa Artium Kht. igazgatója.

Vitányi Iván 1925-ben született Debrecenben. Szociológus, esztéta. 1972-92-ig a Művelődéskutató Intézet igazgatója, 1990-től országgyűlési képviselő.

